

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Iudiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

Capvt XLVIII. Alia caussæ, ob quas inuuenes moriuntur sæpe ante senes,
tum ex natura, tum è diuina iustitia petita.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45701

524 Cap. XLVIII. Iuuenes mori, nec contra naturam esse,
Ozæ, Achan, irreligiositate, Heli indulgentia mortem promo-
ueant.

C A P V T XLVIII.

*Alia causa, ob quas iuuenes moriuntur saepe ante senes, tum
ex natura, tum è diuina iustitia petita.*

I.

Nimi causa quidam rei rusticæ ignarus ex vrbe in rus
ambulauit, ibi villicum vidit gramina metentem. Vno
ictu variæ herbæ floresque varij cædebantur, & pro-
cumbabant. Nam herbarum aliæ jam adoleuerant; aliæ lacten-
tes quodammodo, & tenellæ erant. Florum nonnulli folia om-
nia explicauerant, alij in suis adhuc folliculis contexti se col-
ligebant. Denique & eminentes, & vix è terra emergentes
plantæ eadem falce secabantur. Quo viso imperitus ille, villi-
cum messorum inculcare cœpit, tamquam imprudenter, vno ictu,
& matura pariter, & immatura meteret. Existimabat enim,
herbas nouellas nondum excindendas, donec in parem cum
alijs magnitudinem excreuerent. Plus enim tunc villicus fœni
collecturus videbatur. Villicus accusationem audiens risit, &
vicissim accusatorem de inscitia rei rusticæ accusauit. Quæ enim
falx id discrimen faceret, vt humilioribus parceret herbis, & al-
tiores segregaret? Ita natura exigit, & ars præscribit, vt parua
magnaque germina, nullo discrimine habeantur. Idem facit
mors, quæ sceptrâ ligonibus æquat. Nam omnis caro fœnum, & omnis
gloria eius, quasi flos agri. *Exsiccatum est fœnum, & cecidit flos,
quia spiritus Domini sustulit in eo. Verè fœnum est populus, excicca-
tum est fœnum, & cecidit flos.* Vt ergo in fœno omnis generis her-
bæ sunt & flores, sic inter eos qui mortis falce succiduntur, om-
nis generis & ætatis homines esse oportet. Mors à Poëtis, per
antiphrasin Parca vocatur, quia nemini solet parcere. Nulli
itaqua sexui, nulli conditioni aut fortunæ blanditur. Non illam
vires superant, non diuites pecunijs corrumpunt; pueros rapit
& adultos, viros ac feminas; dominos & seruos; diuites & pau-
peres; doctos & indoctos. Qui igitur aliquem mori dolet, ge-
nitum quoque fuisse dolere debet. Natura hæc est, nascimur vt
moriámur; immò, vt quidam dixit: *Nascentes morimur, finisq; ab
origine*

Isa. 40. 6.

origine pendet. Talis fuit ille, qui ex Naim efferebatur: *Filius unicus matris suæ.* Erat enim juvenis, immò adolescens. Nam ita CHRISTVS dixit: *Adolescens, tibi dico: surge,* Illum CHRISTVS non magis iusserat surgere, quàm priùs mori. Moriebatur enim vt resurgeret, miraculo CHRISTVM illustraturus.

II.

Quin idè quoque obierat adolescens, sicut multi quotidie, vt error illorum tolleretur, qui existimant, idcirco se diuitissimè victuros, quòd iuuenes sint; aut quòd sint chari, aut quòd opulenti. Adolescens ille & juvenis erat, & vnicus vtique charus matrisuæ; quin & opulentus, alioqui non tot habuisset funeris sui comites. Nam *turba ciuitatis multa* funus comitabatur. Itaq; neq; eum matris amor, nec populi fauor, neq; medicorum ars, neque diuitiæ, neque fletus amicorum, neque immatura ætas contra mortem defendit; sed tristis eius casus palàm ostendit, verum esse illud dictum: totidem vitulorum, quot vaccarum, pelles ad forum portari. Mors sine auribus pingitur, non sinit se placari precibus, inexorabilis est. Effossis est oculis, cæco ictu obuia quæque metit. Viscera non habet, vt moueatur. Oslea est & dura, non flectitur. Longis cruribus, assequitur omnes, passus enim ingentes facit. Falcem denique stringit in omnes. Quid igitur? num DEVM arguemus crudelitatis? At DEVS hominem creauit à morte exemptum. *Deus mortem non fecit, nec latatur in perditione vinorum.* Quis ergo mortem fecit? *Per unum hominem peccatum in hunc mundum intrauit, & per peccatum mors.* Non ergo Deus accusandus est, sed homo, qui se ipsum morti subiecit, à qua se exemptum sciuerat, si non peccauisset. Nunc ergo *statutum est hominibus semel mori.* Nullus ampliùs eximitur. *Seriùs, aut citiùs metam properamus ad vnã.* Adeò vt etiam, qui, neque actuali, neque originali peccato contracto, prorsus innocentes erant, CHRISTVS Dominus ac Mater eius sanctissima, tamen mortem, tamquam naturæ humanæ, ob Adami peccatum decretam, subierint. Hæc ergo prima moriendi causa. Vixissent homines semper, si numquam peccauissent. CHRISTVS non peccauit, peccati tamen, cum natura nostra assumpsit, pœnalitates.

Sapi. 1. 13

Rom. 5. 12

Hebr. 9. 27.

III.

At, si moriendum est, cur tam iuuenes moriuntur? Qui

Mundum condidit, eundem gubernat. Quòd si igitur non vult eundem destruere gubernando, necesse est, eum diuersis rerum, naturis conuenienter gubernare. Quia & ad infinita illius sapientia authoritatem pertinet, cursum naturæ non impedire; ne quod sapienter condidit, retractare videatur. Itaque quidam flores ephemeris, & vnus diei sunt, alij diutiùs durant; quædam arbores etiam tota hieme virent, vt abies, buxus, cedrus, hederæ, cùm interea etiam ipsæ quercus folia amittant; quædam animalia longæua, vt cerui, cygni, corui, cornices; quædam admodum breuis vitæ habentur, ob variam corporis constitutionem. Quia & in eadem specie vnus equus, vnus asinus diutiùs vitam produxit, quàm alter, vel ob generosiores natales, vel ob casus quosdam extraordinariosque labores. Ita inter homines etiam ipsos contingit. Omnes similes sumus in natura; moribus & ingenio, & valetudine dissimiles. Lampas, quæ plus olei habet, diutiùs lucet: citiùs extinguitur, in qua oleum deficit. Oleo comparari potest humidum radicale, quod in vno magis abundat, quàm in altero. Cuius rei causa sunt vel illorum sidera & complexio, vel illorum parentes morbidi, vel ipsimet.

IV.

Læret. lib. 1.

Quare nullus iuuenis, longiores annos sibi promittat senex: Nescit, quantum olei supersit. Quo consumpto, alij deinceps vitæ lampada tradet. Et numquid non æquè subest diuinæ prouidentia imperio ac senex? Illa cùm quibusdam longam, quibusdam breuem vitæ periodum præscripserit, illis certam olei mensuram longæque, quàm istis, capaciore attribuit. Quis autem in diuinæ prouidentia librum inspexit? quis sibi notam esse dicere potest illam mensuram? Hoc vnum scimus, nos morituros; diem aut horam, immò annum nescimus; vt semper vigilemus. Thomas Morus, elegantis vir ingenij, hominem diu victurum, & hominem citò moriturum comparare solebat, duobus furibus, qui ad idem patibulum ducuntur, alter via longa, alter compendiosa, hac condicione, vt neuter sciat aut breuitatem viæ, aut prolixitatem. Iuuenis & senex ad eandem mortem trahuntur, cuius tempus vtrique ignotum est. Vnde ergo tu scis, ô iuuenis, te longiore potiùs via ducendum? Quoties de funere audis adolescentis, cogita eum tibi esse admonitorem. Sequèris,

&

& fortè citiùs, quàm credas. Monet te natura; monet fragilitas; monent socij; moneris iam per jocum, iam seriò. Multi per somnia instigantur, vt tibi dicant, vltra duos, tres, aut quatuor annos te non superuicturum; tempus esse conuasandi. Multi (vt Caiphaz) nescij prophetant, multi quoties pro te DEVM orant, tacitè impelluntur, vt te moneant, ne differas de die in diem conuerti ad Dominum. Quin tibi ipse Angelus tuus custos sapius eiuscemodi iniicit cogitationes. Si non sapias, si non nouissima provides, quomodo te excusabis? Sed sunt quidam, qui *instar serpentis obturantis aures suas*, auditum auertant & fugiant *Psal. 57. 5.* monerè cupientes; digni, quibus & CHRISTVS aures suas occludat, dicatque: *Vocaui, & renuistis. Ego quoque in interitu vestro ridebo.* *Prouerb. 1. 24*

Quando DEVS extra naturæ ordinem non agit, sed communi lege omnia fieri permittit, tria sunt, quæ tam iuueni, quàm seni mortem aecerfant, duo interna, contrarietas qualitatum, & calor; tertium externum nocens. Nam primò constant copora humana rebus valde contrarijs, & inter se pugnantibus, nempe quatuor elementis, quatuor humoribus, partibus heterogeneis contrarias naturas includentibus, & se se mutuò atterentibus. Cerebrum frigidissimum; cor calidissimum; mollis est humidaque caro, os durum & siccum. Cùm ergo contrariarum rerum consociatio non possit esse perpetua, fit, vt tandem dissoluantur. Atqui dissolutioni huic æquè iuuenis ac senex obnoxius est. Quin haud rarò periculosiore in statu res sunt iuuenum, quàm senum; siquidem in senibus firmam quamdam stabilemq; temperiem mutua collisione acquisuerunt illa contraria, quæ in iuuenibus omnia ardentius, & quasi secundum vltimum potentiz agunt. Duo infirmi, & longo bello exhausti debilitatiq; hostes, non tantum sibi mutuò nocementi inferunt, quantum duo alacres & viribus integris præditi; multoque citiùs hi se expedient, quàm illi. Ita & in iuuenibus fortiores sunt pugnae & conflictus virium adhuc non refractarum. Hinc illæ febres ardentes; hinc phrenesies puerorum. Secundò. Ipse calor quo viuimus, nempe naturalis ille corporibus insitus, qui animæ ad omnes functiones, vt naturale & generale instrumentū datus, humori

V.

humori natiuo cohæret, tamquam pabulo quo pascitur & sustentatur, sicut ignis lignum, ita humorem illum identidem depascitur & conficit. Tameſi autem aſſidua vegetatiōe refarciatur, non tamen refarcitur ſecundū eam vim ac puritatem, quam primò habuit; itemque, quia omne agens naturale, dum agit, etiam viciffim patitur, fit vt ſemper magis ac magis debilitetur. Vnde ortum habet corruptio ſanitatis, infirmitas virium, ſenſuum imbecillitas, incommoda ſenectutis, & tandem mors. Hæc itidem cauſa non minùs locum habet in iuuenibus, quàm in ſenibus; aliquando etiam magis. Nam quò vehementior eſt in iuvene calor, eò plus natiui humoris deuorat & abſumit; vt natura tantum non poſſit ſemper reſtituere, licet alioquin plus reſtituat, vnde in maius creſcere & augmentum accipere poſſint. Ea de cauſa vidimus ſæpe fortiffimos ac robuſtiſſimos citiffimè interire; & ſi pinguem ac validum inuadat febris, aiunt Medici, eum grauiùs laboraturum, quàm, ſi febris nihil in eo alimenti reperiffet. Interim frequenter debiles admodum, & qui ſemper habent aliquid in corpore reſciendum, in multos annos viuunt; nempe, quia in iſtis longè intenſa minùs eſt actio caloris, quàm in validis illis Troſſulis & Entellis.

VI.

Tertiò, mortis cauſa ſunt ea, quæ extrinſecus homini perniciem exitiumque moliuntur; vt aër peſtilens, aqua ſuffocans, terra obruens, ignis adurens, ſæua & venenata animalia, homines inimici, quin & inimici dæmones, & mille alia talia. Quid enim hominem occidere non poteſt? *Aut vbi mors non eſt, ſi iugulatis aqua?* ait ille de ſtiria decidente, & iuuenem perimentem; quid non poſſit mortem inferre, ſi vna acinus ſuffocauit Anacreontem? Si aranæ gutta, ſi viperæ denticulus vitam euertit? Si tot haſtæ, tot mucrones & pugiones, ſi tot ſclopi & tormenta bellica in mortes hominum præparantur? Alij ſaxis, alij tegulis compluuntur. Plurimi impreſſione aciculæ perierunt. Quòd ſi igitur hanc tertiam cauſam ſpectemus, fatendum erit, his omnibus tantò magis obnoxios eſſe iuuenes, quantò minùs cauti pericula quæque aggrediuntur, iſſque etiam ſe vltro ingerunt atque immiſcent. Senex experientia longa doctus, omnia metuit, omnia circumſpicit, & didicit ſe ſe contra omnia discrimina con-

Martial. l. 4.
ep. 28.

na conseruare; scit quid vitandum, quid in opem vocandum. Iuuenes è diuerso, omnia tuta putant, quia nondum sciunt anguem in herba latere. Quæ ergo non vident, non timent. Quæ non timent, etiam vltro appetunt & sectantur. Quin & viribus ac valetudine freti, omnia audent. Dum ergo senex sibi attendens parcius bibit; iuuenis intrepidè cymbium Herculis exhaurit. Non illum aër, non aquæ terrent; volat, natat, nullum metuens profundum; subit aggeres, excipit ignes; & si hostis deest, hostem sibi facit prouocando. Quare sicut infantes sine nutrice citò cadunt, ita iuuenes sine sollicitudine periculi periculis se permittunt. Nutrix si adest, tenet ruentem; sic senes ipsa sua se cura retinent in vita; dum iuuenes incurij obuijs casibus capiuntur. A cocis solet peti similitudo. Illi si ollam habent veterem, debilem, exustam, attentissimè eam tractant, leni motu, & vtrâque manu foco apponunt, ne frangatur: at novam ac recentem dum fidentiùs incuriosusque reponunt, frangunt. Sic senex, vt olla vetus, sibi ipsi attendit; iuuenis vt olla recens, sibi ipsi fidit, vnde multa audet, multa tentat. Quid mirum si citiùs frangatur? Nonnè plures natando iuuenes pereunt, quàm senes? nonnè plures saltando rumpuntur in iuuentute, quàm senectute? Qui pluries duellis cadunt? qui bellis? nonnè iuuenes?

Qui tamen hoc non credunt, nempe se magis de vita periclitari, sed imaginantur sibi omnes longiorem vitam. Quibus errorem suum robustis verbis inculcat S. Iacobus. *Ecce, inquit, Iacob. 4. 13. qui dicitis: Hodie aut crastino ibimus in illam ciuitatem, & faciemus ibi quidem annum, & lucrum faciemus: qui ignoratis quid erit in crastino. Quæ est enim vita vestra? vapor est ad modicum parens, & disinceps exterminabitur.* Cur autem hoc non credunt adolescentes? cur se in Italiam, Galliam, Hispaniam ituros, magnos in oculis futuros sperant? ob multas rationes. Nam primò ea, quorum nullum adhuc indicium sentimus, non solemus curare; præsertim si adsint in contrarium argumenta. Cùm ergo adolescens sanum se ac robustum videt, statim conijcit, non tam subitò se morieturum. O puer imprudens, cur mari tranquillo credis? quanta quàm subitò malacia in quantam mutari potest tempestatem?

X x x

Secundò

VII.

Iacob. 4. 13.

Secundò. Id accidit fraude diaboli, pictorem imitantis. Pictor enim quædam in tabula ita depingit vt longissimè distare videntur, quæ tamen in eadem tabula sunt, in qua illa, quæ putas oculis tuis viciniissima. Sic dæmon sæpe mortem, quæ in propinquo, immò jam in tergo est, facit longissimè distantem apparere. Hac fraude plurimi impelluntur, vt pessimè moriantur. Tertio, Præsentium bonorum amor ac cura homines ita excæcat, vt non videant ea, quæ futura sunt, sed vt identidem terrenis intenti, vitam ducant absque metu. Sic simia canes fugiens, dum in aqua relucente imagine sua se oblectat & fugere obliuiscitur, capitur. Sic dum ocreas piscatorum pice illitas induit & ludit, libertatem amittit. Maximè verò in spem longioris vitæ inducuntur iuuenes, dum latentes morborum causas non vident, neque sciunt pugnam contrariorum in se, caloris defectum, & externa pericula, quas tres esse causas diximus, ob quas adolescentibus mors solet venire ante tempus.

VIII.

Prima & secunda causa, si secundum se, & congenitum temperamentum spectentur, habent sanè certum à natura tempus ac terminum sibi præscriptum; plerumque tamen is terminus à tertia causa præuenitur & contrahitur. Pugna enim contrariorum in homine acuitur ab intemperantia, calor natiuus incenditur à libidine & furore; sæpe etiam calore extrinsecus adueniente calor destruitur naturalis. Quamobrem aut senibus sibi magis attendentibus ac temperantibus, neque totos congeries animæ suæ superfundentibus, non tantopere timenda mors est, quantopere iuuenibus; aut saltem his æquè atque illis, quando iisdem constat principijs corruptionis. Quemadmodum vasa fictilia æquè sunt obnoxia periculo, siue noua sint, siue vetusta; fictile enim opus, fragile est opus; ita homines pariter omnes sunt mortales, & mille periculis expositi, siue sint senes, siue adolescentibus. Si enim figuli officinam ingressus videres mensam, immò omnem officinam fictilibus vasis refertam, quorum quædam recentia, & adhuc à forno calida; quædam antiqua; alia parua, alia magna; quædam deformia, quædam elegantia; & è figulo quæres, quodnam ex illis sit prius frangendum? responderet sine dubio, illud, quod aliquo casu prius in terram deciderit,

derit, aut ad murum allidetur. Ita ex hominibus ille prius è vita decedet, non qui fuerit antiquior, sed quem aliquis casus applauserit, duxerit que prius ad sepulchrum. Totus mundus nihil aliud est, quam quædam figuli officina. *Habemus thesaurum istum.* 2. Cor. 4. 7. (vitæ, animæ, gratiæ) *in vasis fictilibus*, inquit Apostolus: *Su. Psal. 2. 9.* mus ergo fragilia vasa: *Tamquam vas figuli confringes eos:* & de *Isa. 20. 14:* alio dicitur: *comminuetur sicut lagena figuli.* Permittit ergo hæc vasa, & has lagenas casibus, & naturæ cursui omnipotens gubernator, cuius est naturas rerum non impedire, quas tanta sapientia consilioque produxit.

Quamquam interim, si illius consilia rimemur, nullus fit in orbe casus; omnia certo fine peraguntur, vel permittuntur. Nam si à natura velimus ascendere ad naturæ Authorem, & fontem rerum supernaturalem, qui est Deus, plurimas ille, gravissimasque insuper causas habet, ob quas sæpe iuvenes citius velit emori, quam senes. Apud Ieremiam legimus, Prophetam *Ierem. 18. 2.* iustum ire in domum figuli, conspexisseque ibi facientem opus super rotam, & cum dissipatum esset vas, quod faciebat è luto in manibus suis, statim fecisse illud vas alio modo. Tum Deus ad Prophetam: *Numquid sicut figulus iste, non potero vobis facere? Ecce sicut lutum in manu figuli, sic vos in manu mea!* *Rom. 9. 21.* Quòd si alia causa non esset, ea esset, vt Dominus se figulum illum esse ostenderet, qui *formavit hominem de limo terra, & Gen. 2. 7.* *inspiravit in faciem eius spiraculum vita, & factus est homo in animam viventem.* Sed & aliæ illi suppetunt causæ. Aliquando enim relinquit opus suum, donec naturæ infirmitate frangatur, quando scilicet ita ad gloriam Dei, atque ipsius hominis id seruit vtilitatem. Quòd si causa, & culpa interueniat aut parentum, aut filiorum, aut aliorum, ipse vas suum frangit, & si placet, immutat, vt filium illum vnicum viduæ, quem ante portas vrbs Naim suscitauit; vt defunctam filiam Archisynagogi, vt ipsum *Luc 7. Luc. 8.* *Ioan. 11.* etiam Lazarum fregit, & iterum per resurrectionem immutauit. Sæpe autem, immò plerumque fractum relinquit, quia pauci sunt, qui à mortuis suscitantur. Aded vt rectè Mundus hic sit comparatus carceri, quem rex potens curauit ædificari, & in eum conijci multa millia sceleratorum hominum; mandans, vt

IX.

532 *Cap. XLVIII. Iuuenes mori, nec contra naturam esse,*
singulis noctibus modò quini, modò deni ad supplicium ducan-
tur, semperque alios super alios induci iubens reos, qui passim in
regno capiuntur. Sicut enim à tali carcere iustissimè iam hic,
iam ille, prout regi liber, ad mortem rapitur, ita è Mundo mors
quoslibet abstrahit, prout Deo videtur. Sicut ibi nemo securus
est, ita etiam hìc; sicut ibi iuuenes ante senes, & senes ante iuue-
nes promiscuè, ita etiam è Mundo euocantur. Cùm autem om-
nes debeant timere, imprimis debent id facere adolescentes, quos
præter dictas causas, sæpe Deus, peculiare ob rationes, citius
jubet è vita exturbari. *Placens Deo factus est dilectus, & viuens
inter peccatores translatus est, raptus est, ne malitia mutaret intellectum
eius, aut ne fictio deciperet animam illius. Fascinatio enim nugacita-
tis obscurat bona, & inconstantia concupiscentia transuertit sensum si-
ne malitia. Consummatus in breui expleuit tempora multa, placita
animæ erat Deo anima illius: propter hoc properauit educere illum de
medio iniquitatum, &c.* Huic tali beneficium est mors; alijs vitâ
indignis supplicium.

Sap. 4. 31.

X.

Ad hunc modum solent reges, vlturi graua parètum crimina,
vel ex tyrannide grauissima, ad maiorem luctum illis inferendū,
filios in oculis atque conspectu eorū necare. Ita fecit Phocas Mau-
ritio Imperatori; ita septè filij & fratres Machabai, iussu Antio-
chi, in præsentia matris, dirissimè sunt excruciat; ita filij Sedecie,
à cõplexu eius auulsi, iussu regis Babylonij, sunt contrucidati, ita
Calliopius coram Theoclia; ita coram Felicitate septem filij
Martyres immanissimè sunt interempti. Simile quid facit Deus,
patitur mori iuuenes, vt puniat parentes officij sui immemores;
quando nimis perditè filios amant. Ita factum est memorato
Dauidi, filium ex Vriæ vxore susceptum vehementer amanti,
cuius ardentissima deprecatione nõ passus est se se exorari Deus,
sed eum sustulit è Mundo, quem David sustulit ex adulterio. In
Ægypto quantum flagitium, tantum extitit & supplicium, quan-
do Dominus iudex puniuit Pharaonem; permisit enim omne
primogenitum mori, à primogenito Pharaonis, qui sedebat in solio
eius, vsque ad primogenitum ancillæ, que est ad molam, & omnia pri-
mogenita iumentorum. Notum est illud Cæsarij de milite, qui
videns à parte occidentali aërem obscurari, nubesq; imbriferas oriri
iratus

Exod. 13. 29.

Cæsarius. l. 4.
cap. 23.

iratus dixit: Ecce ubi iterum diabolus ascendit. Vix sermonem finierat, & ecce orta tonitrua, filium eius in sinu nutricis percusserunt, ipsa incolumi permanente. Fertur Nobilis ante fenestram suam in horto arborem habuisse, in qua nidulans auicula suauissimè cauebat. Ei canenti vt identidem attenderet vxor eius, totos dies in fenestra jacebat otiosa. Cùm ergo alia illam ratione non posset senocare maritus, tandem auiculam sagittâ dejecit: ita vxorem ad domestica munia reuocauit. Ad eundem modum, DEVS, cùm videt parentes filijs suis nimis affixos, & quodammodo celi suiq̄ue oblitos, sagittâ mortis eos deiicit. Quoties parentes timent, ne filij sui nimis fiant pij, ne in religiosum Ordinem intrent, atque eapropter à colloquio reuocant magistrorum? Quoties, vt filios dicent, subditos depauperant? Quoties omnia permittunt, quæcumque libido suadet; dicentes, vnicus est, sat habet bonorum, vtatur libertate? Adest ergo DEVS, & vnicum tollit. Aut, si quis plures habet, vnum tollit post alterum, donec tandem nulla monitione emendatum tollat etiam ipsum parentem; qui priùs velut simia nimo amore fœtum suum comprimens oceauit.

Maximè autem amittunt ante tempus vitam, qui ea se sceleribus suis indignos fecêre; atque ij potissimùm, qui in parentes suos iniurij existunt. Exemplum luculentissimum est in Absalone; qui amore dominandi persecutus parentem, non à carnifice, sed à proprio mulo, & proprijs crinibus suspensus est. Nam cùm ingressus fuisset mulus subter condensam quercum & magnâ, adhasit caput eius quercui: & illo suspensò inter calum & terram, mulus cui insederat pertransiuit. Tulit ergo (Ioab) tres lanceas in manu sua, & infixit eas in corde Absalom: cumq̄, adhuc palpitaret hærrens in quercu, cucurrerunt decem iuuenes armigeri Ioab, & percussientes interfecerunt eum. Quantus tum luctus fuit David clamantis: Absalom fili mi, fili mi Absalom, quis mihi det, vt ego moriar pro te? Et tamen DEVS luctum hunc non curauit. Obseruatione dignum est, inobedientes filios & filias, vt plurimùm à DEO tolli. Quod ipse minatus est in Decalogo: *Honora patrem tuum* Exod. 20: & matrem tuam, vt sis longauus super terram, quam Dominus Deus tuus dabit tibi. Et in Prouerbij: *Qui affligit patrem, & fugat matrem,* Prou. 19:

XI.

2. Reg. 18. 9.

Exod. 20:

Prou. 19:

Prou. 20.
Prou. 30.

trem, ignominiosus est, & infelix. Ut quid enim terram occupat? Ac rursus: *Qui maledicit patri suo & matri, extinguetur lucerna eius, in medijs tenebris.* Iterumque: *Oculum, qui subsannat patrem, & qui despicit partum matris sua, effodiant eum corui de torrentibus, & comedant eum filij aquila.* Sed adhuc grauius quid dicitur,

Leuit. 20.

in Leuitico: *Qui maledixerit patri suo aut matri, morte moriatur; patri matriq; qui maledixerit, sanguis eius sit super eum.* Omnium grauissimum est: *Extinguetur lucerna eius in medijs tenebris;* significat enim hæc sententia mortem in peccatis mortalibus atque extra gratiam. Etsi enim aliqui exponant: *Extinguetur lumen vita eius, in hoc Mundo,* hîc enim in Mundo sumus, quasi in tenebris, quia & Christus dicitur illuminare his, qui in tenebris sedent, & in umbra mortis; tamen per tenebras frequentissimè intelliguntur peccata, quæ cæcitatem inducunt, quæq; æternam illam maledictionem merentur. Vnde & in Deuteronomio legimus:

Deuter. 27.

Maledictus, qui non honorat patrem suum, & matrem, & dicit omnis populus: Amen.

XII.

S. Bernardin.
Tom. 2. Do-
min. 3. qua-
dragef. serm.
37. & Guil.
Baldesan l. 3.
ffim. adolefc.
cap. 16.

De vtraque morte sunt exempla. Temporalem vitam esse talibus diminutam, luculentè ostendit D. Bernardinus hac historia. *Nostra, inquit, atate in Hispania citerioris oppido Catalunnie, cui nomen Sui, non ita procul Valentia, adolescens fuit, qui per parentum inobedientiam, eò deuenerat, ut anno octauo decimo propter latrocinia & publica facinora, in vincula coniectus, & suspendio damnatus sit. Erat etiam tum prorsus imberbis, pendentem verò iam atque exanimi subito prorumpit barba, spectante populo. Coma capitis planè senescunt, ut atatem referret hominis nonagenarij. Miraculo rei accitus cum populo & toto Clero accurrunt Episcopus. Omnes in genua prostrati expectant, dum ostendat DEVS, quid sibi monstrum hoc velit. Atque ecce tibi Episcopus editiorem capiens tumulum ad omnes ait: Voluisse DEVM ostendere, quantum de vitæ eis detrahat, qui de parentum obedientia detraxerunt: victurum etiam hunc iuuenem fuisse ad eam atatem, qua iam apparebat in facie, nisi ipsos septuaginta annos parentum inobedientia detraxisset. Audite hæc pueri puellæq; cerebrosæ & inobedientes, quæ parentes vestros toties ad iracundiam prouocatis; cum illis litigare, rixari, conuitia miscere audentes; illis non verentes contradicere, detrahere de bona existima-*

existimatione, quin & sæpe verbera minari. Quamuis enim sæpe parentes in causa sint, vt ob amorem nimium, aut nimiam indulgentiam & impunitatem tales filios nanciscantur, non patitur tamen DEVS eiusmodi filios inultos. Neque hæc tantum vitâ priuat, sed etiam sæpe æternâ. *Alium quempiam*, ait Thomas Cantipratanus, *in partibus Gallie, sub Philippo rege, nostris temporibus fuisse cognouimus. Hic ab ineunte ætate peruicacissima vita fuit: Vt illud, quod de Ismaële scriptum est: Manus eius, contra omnes, & manus omnium contra eum, in eo ita videretur impletum, vt ne parentes proprios quiescere sustineret, sed ad amarissimum vitam finem perduceret. Post quos & ipse miserabiliter infirmatus, & in agone mortis positus sumptis Ecclesiasticis Sacramentis, subito, inter manus assistentium clamans horribiliter exiliuit dicens: Surgite omnes, arma accipite, iuuate me contra proprium patrem, quia omnium inimicorum meorum ductor factus est. & me conatur occidere. Et hoc dicens, quasi contra ingredientem multitudinem, ad ostium conabatur. Nec mora, cadens, euerfis terribiliter oculis, clamauit expirans: Heu me! pater meus modò validissimo lapide frontem meam percutiens contriuit. Hi autem, qui assistebant, neminem quidem videbant, sed quasi turbas se comprimentium, & ingredientium audiebant. Vide ergo, qui nec patrem proprium propitium habere potuit, quantis diuina vindicta animaduersionibus dignus fuit. Non tamen absolutè eum, qui apparuit, illius patrem dixerim; sed quemcumque fortè ex spiritibus siue bonis, siue malis, cum dictum sit: Ar-*

Thom. Cantipratan li. 2.
Apum. c. 14.
§. 7.
Gen. 16.

Sapi 5.
XIII.
Virgili 10.
Æncid.
Iob. 14. 5.
Psal. 38. 5.

mabit creaturam ad ultionem inimicorum, contra insensatos. Itaque impij non dimidiabunt dies suos, quia neque ad dimidium peruenient suorum dierum. Quamuis enim *sic sua cuique dies, & constituti sint termini vite, qui præteriri non possunt, ac numerus dierum præfixus sit, in præscientia prouidentiaque DEI, ab æterno aspicientis, qua eum & die, & hõra de Mundo auulsurus sit ita merentem; juxta naturæ tamen mensuram, sæpe, quæ protelanda erat, vita tela vel à carnifice vel à casu sinistro præciditur. Apertè id docet Scriptura. Ne, inquit, impiè agas multum (perseuerando scilicet, aut plura patrando, atrocioraque) & noli esse stultus, ne moriaris in tempore non tuo; à natura alioqui tibi dando, aut etiam à gratia peculiari, ultra naturæ pensum, & Parcæ*

Isa 38. 12.
Ecclesi. 7. 18.
VIX

536 Cap. XLVIII. *Iuuenes mori, nec contra naturam esse, fufum filumque. Prorfus enim etiam ille tempore non fuo, fed tempore diuinæ vindictæ moritur, qui fine pœnitentiæ moritur; & faltem non ita dimidiat dies fuos, vt det medios pœnitentiæ, quia medios dederat vanitati. Ita enim eum locum S. Bernardus interpretatur, vt dicat, eos non dimidiare dies fuos, qui in fua vetuftate vſque ad mortem perfeuerant.* Et S. Gregorius itidem illos cenſet, idcirco non dimidiare dies fuos, quia tempus vitæ malum, voluptatibusque ductam, ad pœnitentiæ lamenta non diuidunt; nec, ad bonum vſum partiendo, reparant; fed peruerſam mentem, nec in extremis quidem annis immutant, atque

S. Bern. ſerm.
de cantico
Zachariæ,
S. Gregor.
ſ. Moral.
cap. 28.

Ephel. 5. 16.

tempus non redimunt, anteaquam vitam, quam laſcivendo perderunt, fiendo reparantes. Indigna res, ſi, qui omnem vitam Deo deberent, ne mediam quidem dignantur conſecrare; tota proinde exuendi. Cur enim dies illis Deus det, & prolonget, qui nolunt eos Deo reddere? Hinc multos vidimus, qui à Deo ad religionem vocati, cum vegeti eſſent, & viribus robuſtis, atque, per naturæ dona, ad ſenectutem vſque Neſtoris peruenturi; ſubitò tamen etiam in ipſa iuuentute extincti ſunt, quòd Deo vivere noluiſſent. Nimirum promiferant ſibi longam ætatem, & ſæcula in voluptate peragenda; ſed non dimidiarunt dies fuos, quos ſibi parentibusque promiferunt. Igitur in dimidio dierum

Iſa. 38. 10.

Iob. 22. 16.

Luc. 12. 20.

Dan. 5. 30.

Chryſolog.
ſerm. 125.

Ierem. 17. 11.

XIV.

Num. 16.

ad portas inferi tetenderunt, & ſublari ſunt, ante tempus ſuum. Sicut & ille ſtultus, qui anima ſua dicebat: Anima, habes multa bona poſita in annos plurimos: requieſce, comede, bibe, epulare; & eadem nocte vita ſua eſt exutus. Quod & regi Balthaſſari contigit, qui eadem nocte interfectus eſt, qua epulum mille optimatibus dederat, & temulentus in vaſis aureis, atque argenteis domus ſacra triumpharæ. Id ipſum Chryſologus docet, in villici parabola ſignificari, dum enim villicationis agit tempus, immaturum exitum exprimit, & illum denotat, qui ad ſtatutum vitæ exitum non pertingit. Hæc & Ieremias edixit his verbis: Perdix fonit, qua non peperit: collegit diuitias, & non in iudicio; in medio dierum derelinquet eas.

Demitur ergo de vita & voluptuarij, vt illi contigit, qui in plurimos annos bona reponebat; & ſuperbi, vt Balthaſſari; & avari, vt villici; & murmuratoriſ, vt Coxe, Dathan, & Abiron;

&

& aliorum, ut in Saule, Achitophete, Absalone, Amnone, clade Sodomitica, Diluuij, Maris rubri, & familia Heli est manifestum, cuius partem magnam comminatus est morituram Deus, cum ad virilem aetatem venissent. Thomas Bozius demonstrat haereticis regibus, dum vixere in regno, ultra 40 annos vitam longiorem non fuisse, vnico Andronico secundo seniore excepto, Paladologo; qui annis 43. imperauit: cum tamen multis Catholicis vita fuerit, in ea dignitate longior; scilicet ob Patrem Deum, & matrem Ecclesiam honoratam, ut diuinum promissum impleretur, de vita longuitate. Fortasse etiam ob istam causam vniuersim homines nunc sunt aui breuioris, quam initio Mundi innocentioris, cum tot Macrobij inuenirentur. Nunc enim multis re ipsa contingit, quod D. Antoniaus narrat Anastasio Imperatori non sine prodigio contigisse, Apparuit enim illi horribili specie vir cum libro, in quo scriptum erat: *En, ob tuam improbitatem, quatuordecim tibi vita annos deleo.* Quoties, o iuuenes, non apparet quidem, sed delet tamen vobis Deus, vni quidem quatuordecim, alteri viginti, alij triginta, quadraginta, &que vitæ annos, quos in improbitatem semel lapsi diabolo consecraretis? Cur enim tot iuuenes florentissimos in media mori adolescentia videmus? Rapiuntur quidem nonnulli, ne malitia peruertat intellectum illorum: & dies Sanctorum quoque breuiantur, teste Auctore operis imperfecti, ne det Deus in aeternum fluctuationem iusto, vsque adeo impij non solum sibi, sed etiam probis vita breuietur, causa sunt: at tamen multo plures impia viuendi ratione mortem sibi ipsis ante tempus accersunt. Nihil enim ad impium pertinet de domo sua post se, & si numerus mensium eius dimidietur. Antequam dies eius impleantur, peribit, & manus eius arescent: ledetur, quasi vinea in primo flore botrus eius, & quasi oliua proiciens florem suum. De mane vsque ad vesperam succidetur. Nunc quidem efferri cernimus ad sepulchrum multos, causam autem non cernimus. Erit cum aspiciemus eiusmodi cadauera purpuratorum iuuenum, animam ipso cadauere habuisse foediorem, dignam proinde fuisse, quæ, dum corpus terræ traditur, in inferno sepeliretur. Quamquam his ipsis beneficium confert

1. Reg. 2. 35

V X
Bozius de signis Eccl. lib. 23. cap. 5.

Exod. 20. 12.

Matth. 24. 12.
Author operis imperf. hom. 49. in Matth. lob. 21. 21. cap. 15. 32. 33. cap. 4. 20.

Y y Deus,

Deus, dum vitam tam citò aufert; aufert enim cum vita occasionem atrociora supplicia promerendi.

XV.

Eccles. 2. 37.

Gen. 27. 46.

Iob. 10. 1.

Ion. 4. 8.

3. Reg. 19. 4.

2. Cor. 1. 8.

Marci. 14. 33.

Iob. 3. 1.

Ierem. 20. 14.

1. Machab. 7.

Rom. 7. 24.

Phil. 1. 21.

Psal. 141. 8.

S. Ambros. de

bono mortis.

cap. 7.

Possidon in

vita S. Au-

gustini. cit.

Sed cur non etiam sine beneficio hoc auferret vitam illis, qui improbitate sua faciunt, vt etiam sancti viuere diutiùs in tam scelerato Mundo non velint? Nam eousque peccatum progreditur, vt & malos faciat vita indignos, bonos autem vitæ indignantes. *Idcirco tādūt me vita mea, ait ille, videntem mala vniuersa esse sub sole, & cuncta vanitatem.* Quale vitæ tādium etiam Rebecca, Iob, Ionas, Elias, Paulus, Christus, alijque quàm plurimi habuerunt. Diem natalem Iob maledixit; & Ieremias, ac Mathathias, se natum doluit. Et Paulus cum eodem Iob, & Ieremia, & Elia, & Dauide ex hac vita discedere desiderauit. Et *qui vitam odio habuit, ait S. Ambrosius, vtique mortem prædicauit, granius est enim ad peccatum viuere, quàm in peccato mori.* Immo longè præstabilius est millies mori, quàm in peccato viuere. Hinc solenne est sanctis viris tādium præsentis vitæ, vt ipsi mortui Deum etiam leuiter desinant offendere, ac videre peccata aliena, quibus grauiter læditur diuina maiestas. Micòs enim illis dolet mors sua, quàm mala aliena, vt apparuit etiam in S. Augustino, cùm eius ciuitas obsideretur. Itaque & se perimunt, ante tempus, qui peccant, & eos, qui non peccant, vt vel sic bis peccent peccatores. Qui plura vult de hoc argumento, legat S. Gregorium Nyssenum oratione de ijs, qui præmaturè abripiuntur.

CAPVT XLIX.

Mortes varias, per bella, pestes, aliasq; causas, iustissimis Dei iudiciis in homines immitti.

I.

Vt homines nonnulli citiùs moriantur, satis dictum existimo. Atque hæc de tempore Mortis quoque sufficiunt. Nam quòd in senecta primùm ætate decedat, vix est quisquam qui murmuret; cùm vix quisquam sit tam senex, qui non vel speret, vel optet vitam longiorem. Quòd si enim nonnumquam tēdio laboris, vel alijs ærumnis pressus mortem videatur vocare, haud seria est vocatio, quia si vel inuocata venit, est ingrata. Quod lepida fabella expressit Æsopus, in

sene